

JOGORVOSLAT **A SZABÁLYSÉRTÉSI** **ELJÁRÁSBAN**

MAGYAR
HELSINKI
BIZOTTSÁG

UTCAJOGÁSZ

Az alábbi tájékoztató a 2024. március 20-án hatályos jogszabályok alapján készült. Ha Ön később olvassa a cikket, előfordulhat, hogy az itt leírtak megváltoztak a jogszabályok esetleges módosításai miatt.

Az Alaptörvény értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen a jogát vagy jogos érdekét sértő bírósági vagy hatósági döntésekkel szemben. Ez azt jelenti, hogy akit egy hatósági vagy bírósági döntés érint, az kérheti, hogy a döntést egy másik hatóság, másik bíróság, vagy az adott hatóságon belül egy másik fórum, valamilyen más eljárásban vizsgálja felül. A büntetőeljáráshoz vagy a polgári perekhez hasonlóan, a szabálysértési eljárásban is számos jogorvoslati lehetőség áll az eljárás alá vont személy rendelkezésére. Ebben a tájékoztatóban röviden összefoglaljuk, hogy a szabálysértési eljárásban érintett személynek milyen jogorvoslati lehetőségei vannak.

Ha a szabálysértési hatóság döntést (végzést vagy határozatot) hoz, akkor a döntésbe köteles beleírni azt is, hogy megtámadható-e a döntése, és ha igen, akkor hogyan vehető igénybe a jogorvoslat. Ez az ún. „jogorvoslati tájékoztató” vagy „jogorvoslati kioktatás”, ami azonban sajnos gyakran bonyolult, törvényi hivatkozásokkal tarkított, nehezen érthető jogi szöveget takar. A jogorvoslatihoz azonban mindenkinek joga van, nem csak azoknak, akik értelmezni tudják ezeket a szövegeket. A Szabálysértési Munkacsoport fontosnak tartja, hogy az eljárások során a hatóságok és a bíróságok közérthetően kommunikáljanak, és így az eljárás alá vont személy ügyvéd vagy más segítő nélkül is megismerhesse a jogorvoslati lehetőségeit. A Magyar Helsinki Bizottságnak számos erre vonatkozó **kezdeményezése** volt már.

I. MILYEN JOGORVOSLATOK VANNAK A SZABÁLYSÉRTÉSI ELJÁRÁSBAN?

A szabálysértési eljárásban több jogorvoslati eszköz és lehetőség is van:

- **fellebbezés,**
- **kifogás,**
- **tárgyalás tartása iránti kérelem és**
- **meghallgatás iránti kérelem.**

Azt, hogy egy konkrét döntéssel szemben ezek közül melyik vehető igénybe, számos tényező befolyásolja, például hogy

- milyen szabálysértési eljárásban hozták meg a döntést (ez attól függ, hogy a szabálysértés sújtható-e elzárással vagy sem),
- az eljárás mely szakaszában született a döntés,
- Ön az eljárás korábbi szakaszában kifejthette-e (tárgyaláson vagy meghallgatáson) az ügyvel kapcsolatos álláspontját.

II. A SZABÁLYSÉRTÉSI ELJÁRÁS KÉT FAJTÁJA

A szabálysértési eljárás két eltérő forgatókönyv szerint zajlik attól függően, hogy az elkövetett cselekmény büntethető-e szabálysértési elzárással vagy sem, és a két esetben eltérnek a jogorvoslati lehetőségek is.

A **súlyosabb szabálysértéseknél** elzárást is ki lehet szabni büntetésként, ami azt jelenti, hogy börtönbe kell vonulni. Jelenleg (2024. márciusban) kizárólag az alábbi szabálysértések elkövetése miatt sújtható valaki szabálysértési elzárással:

- magánlaksértés,
- önkényes beköltözés,
- távoltartó határozat szabályainak megszegése,
- kötelező tartózkodás szabályainak megszegése,
- rendzavarás,
- garázdaság,
- közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzése,
- tiltott prostitúció,
- veszélyes fenyegetés,
- felosztatott egyesület tevékenységében való részvétel,
- valótlan bejelentés,
- hivatalos személy által elkövetett hamis statisztikai adatszolgáltatás,

- engedély nélküli vezetés,
- foglalkozás gyakorlása a foglalkozástól eltiltás hatálya alatt,
- tulajdon elleni szabálysértés,
- közérdekű üzem működésének megzavarása,
- korlátozott robbanóanyag-prekurzorral kapcsolatos tevékenység folytatása az eltiltás hatálya alatt,
- jogosulatlan vadászat,
- tulajdonosi hozzájárulás nélküli építés
- életvitelszerű közterületen tartózkodás szabályainak megsértése.

A **kevésbé súlyos szabálysértéseknél** nem lehet büntetésként szabálysértési elzárást kiszabni, csak helyszíni bírságot, pénzbírságot vagy közérdekű munkát. De ha Ön nem fizette meg időben a kiszabott helyszíni bírságot vagy pénzbírságot, vagy nem dolgozta le a közérdekű munkát, akkor azt a bíróság átváltoztathatja elzárásra, és akkor szintén börtönbe kell vonulnia.

Ha Ön később olvassa ezt a cikket és nem biztos benne, hogy az Ön által állítólagosan elkövetett szabálysértés büntethető-e elzárással, akkor a **szabálysértési törvény** XXIII. fejezetét érdemes ellenőriznie.

1. Hogyan zajlik az eljárás, ha a szabálysértés elzárással is büntethető?

1. Előkészítő eljárás

Ha olyan szabálysértés miatt indul az eljárás, ami súlyosabb és ezért elzárással is büntethető, akkor érdemi döntést csak bíróság hozhat. A döntés előkészítését ilyenkor is a rendőrség végzi: meghallgatja Önt vagy az esetleges tanúkat, házkutatást végez vagy további bizonyítékokat szerez be, majd az összes iratot továbbítja a döntés meghozatalára illetékes bíróságnak.

2. Elsőfokú bírósági eljárás

Ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy a rendőrségtől kapott iratok alapján a helyzet tisztázott és nincs szükség további meghallgatásra vagy bizonyíték beszerzésére, akkor tárgyalás tartása nélkül is dönthet és büntetést szabhat ki Önnek szemben. Erről Önt általában postai levélben értesíti a bíróság. Az ilyen bírósági döntéssel szemben a döntést tartalmazó postai levél átvételét követő **8 napon belül írásban kérheti a bíróságtól, hogy az ügyében tartsanak tárgyalást.** Ha a tárgyalás tartása iránti kérelmét határidőben megküldi a bíróságnak, akkor a bíróság tájékoztatni fogja Önt a tárgyalás időpontjáról. A tárgyaláson a bíróság meghallgatja Önt és szükség szerint más tanúkat is. A tárgyalás végén a bíróság új döntést hoz, amiben a korábbi döntését fenntarthatja vagy megváltoztathatja.

3. Másodfokú bírósági eljárás

A bíróság tárgyaláson meghozott döntésével szemben **fellebbezéssel** lehet élni. A fellebbezés akár a döntés kihirdetése után szóban is bejelenthető a tárgyaláson, de arra is van lehetőség, hogy gondolkodási időt kérjen és a döntés kihirdetésétől számított 8 napon belül írásban küldje el a fellebbezést.

A fellebbezését egy magasabb szintű bírói fórum, az illetékes törvényszék fogja elbírálni, de tárgyalást már nem fog tartani. A fellebbezés eredményeként a törvényszék újabb döntést hoz, amit postán kézbesítenek Önnek.

A törvényszék döntése akkor emelkedik jogerőre, amikor a döntést Ön átvette, és azzal szemben nem lehet újra fellebbezni (erről lásd a III. pontot).

2. Hogyan zajlik az eljárás, ha a szabálysértés nem büntethető elzárással?

1. A szabálysértési hatóság eljárása

Ha olyan szabálysértés miatt indul az eljárás, ami elzárással nem büntethető, akkor az első érdemi döntést a szabálysértési hatóság fogja meghozni (általában a rendőrség, de egyes esetekben a NAV vagy más hatóság).

Elképzelhető, hogy a helyzet annyira egyértelmű, hogy a hatóság szerint nincs szükség az Ön meghallgatására. Ekkor a hatóság meghallgatás nélkül hoz határozatot és szab ki jogkövetkezményt. Ezt a döntést általában postai levélben közlik Önnek. A döntés átvételétől számított 8 napon belül Ön írásban kérheti saját meghallgatását. Ekkor a hatóság köteles meghallgatni Önt, vagy lehetővé kell tennie, hogy Ön írásban küldje el nekik az üggyel kapcsolatos

álláspontját. A meghallgatás helyéről és idejéről külön értesíteni fogják Önt. Az Ön meghallgatása vagy írásbeli álláspontja alapján a rendőrség újabb döntést hoz, amiben a korábbi döntését fenntartja vagy megváltoztatja.

2. A bíróság eljárása

Ha Önt mint eljárás alá vont személyt az eljárás során a hatóság megallgatta (akár hivatalból, akár pedig azért, mert Ön ezt kérte) vagy Ön írásban kifejtette az álláspontját, akkor a megallgatást vagy az írásbeli vallomástételt követően hozott döntéssel szemben kifogással élhet. A kifogást annak a hatóságnak kell címezni, amelyik a kifogásolt döntés hozta. A kifogást a döntés megismerésétől (azaz a postai levél átvételétől) számított 8 napon belül postára kell adni a hatóság címére. A kifogást bíróság bírálja el. A kifogásban kérheti, hogy a bíróság tartson tárgyalást, ez esetben lehetősége lesz személyesen is megjelenni a bíróság előtt és szóban kifejtetni az álláspontját. Ha a kifogásban nem kéri tárgyalás tartását és az ügy a bíróság megítélése szerint egyszerű, akkor a bíróság a rendőrség által összegyűjtött iratok, vallomások és más bizonyítékok alapján is dönthet.

A bíróság a kifogás eredményeként új döntést hoz, amiben a rendőrség korábbi döntését fenntartja vagy megváltoztatja. A bíróság ezen döntésével szemben nincs további ún. „rendes” jogorvoslat, azaz jogerőre emelkedik vagy a szóbeli kihirdetésekor, vagy a postán küldött levél átvételekor (lásd a III. pontot).

III. MIT JELENT, HOGY EGY DÖNTÉS JOGERŐS, ÉS MIT LEHET UTÁNA TENNI?

Ha egy döntés **további fellebbezéssel nem támadható** (például azért, mert letelt a fellebbezési határidő vagy eleve nem is lehet fellebbezni a döntés ellen), akkor az a döntés jogerős. A jogerőre emelkedés legfontosabb következménye, hogy **a döntés végrehajtható**. Azaz például ha a pénzbírságot kiszabó döntés jogerős, akkor a bírságot be kell fizetni, ha az elzárást kiszabó döntés jogerős, akkor az elzárást „le kell ülni”. Ha Ön önként nem teljesíti a jogerős döntésben foglalt kötelezettségét, akkor annak biztosan lesznek következményei, például átváltoztatják elzárásra a bírságot vagy körözést adnak ki Önre.

A jogerős döntésekkel szemben nincs további ún. „rendes” jogorvoslat, de nagyon szűk körben van „rendkívüli” jogorvoslat. Szabálysértések esetén ilyen a perújítás.

1. Perújítás

A szabálysértési törvény szerint **a bíróság döntésének** jogerőre emelkedésétől számított **1 éven belül** lehet perújítást kezdeményezni **kivételes esetekben**, például ha

- új bizonyíték merül fel az ügyben,
- korábban hamis bizonyítékok alapján döntött a bíróság,
- szabálysértési eljárás helyett büntetőeljárást kellett volna lefolytatni.

Perújítás csak akkor lehetséges, ha az eljárás bírósági döntéssel zárult. Tehát ha az Ön ügyében csak szabálysértési hatóság (pl. csak a rendőrség) járt el, akkor annak a döntésével szemben nem lehet perújítást kezdeményezni.

A perújítási eljárást Önnek kell egy kérelemmel elindítania, a kérelmet a jogerős döntést meghozó bíróságnál kell írásban előterjesztenie.

Ha a kérelem a bíróság szerint megalapozott, akkor elrendeli a perújítást és szükség esetén tárgyalást is tart. A perújítás eredményeként a bíróság a korábbi döntését megsemmisítheti és új döntést hozhat.

2. Alkotmányjogi panasz

Bizonyos esetekben az Alkotmánybírósághoz is lehet fordulni alkotmányjogi panasszal, például ha a szabálysértési eljárás során hozott bírósági döntés Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az Alkotmánybíróság megalapozott panasz esetén megsemmisítheti a szóban forgó döntést. Az alkotmányjogi panaszról bővebben az **Alkotmánybíróság honlapján** tájékozódhat.